

Resultaten Project JAS 1 januari 2016 - 1 mei 2019

Project Ja Statushouders gemeenten Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest en Zoeterwoude

In 2015 nam de wereldwijde vluchtelingenstroom plotseling sterk toe. In de Leidse regio hebben zich in de afgelopen periode 694 volwassen statushouders gemeld die op zoek zijn naar een veilige toekomst voor zichzelf of voor hun gezin. We weten dat integratie een complex en soms langdurig proces is voor nieuwkomers en dat het niet vanzelfsprekend is dat zij in de samenleving worden opgenomen.

Het vergt aandacht, zorg, beleid en bovenal betrokkenheid van gemeenten en burgers om deze ontwikkelingen in goede banen te leiden en een duurzame integratie te bewerkstelligen. Voor statushouders in de Leidse regio, bestaande uit de gemeenten Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest en Zoeterwoude, is daartoe het programma 'Leidse inburgering' ontwikkeld. Dit is een educatief programma van 6 periodes van 24 weken, waarin een minimale inzet van 24 uur per week van statushouders is vereist. Het programma is gericht op participeren in de samenleving, het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Voor de uitvoering en ontwikkeling van het programma 'Leidse inburgering' wordt gebruik gemaakt van Europese subsidies.

Van statushouders wordt verwacht dat zij actief werken aan een zelfstandige positie in de samenleving. De uitkering is een tijdelijk vangnet en de insteek van Project JAS is dat mannen én vrouwen zo snel mogelijk eigen inkomsten verwerven. Soms is dit echter niet mogelijk. In die gevallen wordt van statushouders verwacht dat zij participeren door bijvoorbeeld het doen van vrijwilligerswerk. Statushouders onder de 30 jaar worden nadrukkelijk gestimuleerd en begeleid om onderwijs te volgen.

Uitstroomcijfers

JAS totaal vier gemeenten	Cohort 1	Cohort 2	Cohort 3	Cohort 4	Cohort 1 t/m 4		Cohort 1 t/m 13	
Datum start cohort(en)	1-1-2016	1-4-2016	1-7-2016	1-10-2016	1-1-2016		1-1-2016	
Datum einde cohort(en)	31-3-2016	30-6-2016	30-9-2016	31-12-2016	31-12-2016		31-3-2019	
Aantal deelnemers	134	61	68	119	391	100%	694	100%
Uitgestroomd uit de uitkering								
Uitgestroomde deelnemers uit	Cohort 1	Cohort 2	Cohort 3	Cohort 4	Cohort 1 t/m 4		Cohort 1 t/m 13	
Totaal	64	30	34	58	188	48%	242	35%
Uitstroom naar onderwijs	16	7	9	16	50		62	
Uitstroom naar werk	25	11	12	23	71		84	
Uitstroom naar zelfstandige	1	0	1	1	3		3	
Uitstroom gezinsinkomen	8	2	2	0	12		18	
Uitstroom verhuizingen	4	3	6	6	19		27	
Uitstroom overige	10	7	4	12	33		48	
Parttime inkomsten lopend	6	4	8	7	25	6%	40	6%

Cijfers komen uit het registratiesysteem van Werk en Inkomen.

Uitkeringsafhankelijkheid – cijfers CBS¹

In april 2018 publiceerde het CBS cijfers over de uitkeringsafhankelijkheid van statushouders. 2,5 jaar na het verkrijgen van de verblijfsvergunning is 84% procent van de statushouders nog afhankelijk van de uitkering. De cijfers van het CBS zijn niet 1 op 1 vergelijkbaar, maar de verschillen zijn zo groot dat we kunnen vaststellen dat de Leidse aanpak succesvol is. Van de deelnemers die langer dan 2 jaar aan project JAS deelnemen is 48% volledig uitgestroomd uit de uitkering.

Inzet stages

De begeleiding naar werk in het programma 'Leidse inburgering' verloopt bijna altijd via een of meerdere stages. We zien dat het belangrijk is dat mensen in de praktijk leren en werkervaring op de Nederlandse werkvloer opdoen. Stages zijn van belang om mensen succesvol en duurzaam te kunnen plaatsen op de arbeidsmarkt. Er zouden nog meer successen behaald kunnen worden als er meer begeleiding op de werkvloer ingezet zou kunnen worden.

Herinstromers

Een aantal deelnemers is bij de eerste uitstroom niet succesvol en valt bijvoorbeeld uit op een arbeidsplek. Wanneer deze statushouders weer instromen in de uitkering, worden zij opnieuw opgenomen in project JAS. Klantmanagers en trainers zetten met deze statushouders een nieuw traject uit om hen zo snel mogelijk weer te bemiddelen naar de arbeidsmarkt of het onderwijs.

Van de 242 statushouders die zijn uitgestroomd, zijn 21 statushouders een tweede keer ingestroomd in Project JAS. Zeventien statushouders zijn na herinstroom in het project opnieuw uitgestroomd.

Leidse inburgering

12 weken	12 weken	24 weken	48 weken	48 weken
Individuele gesprekken met klantmanager	Individuele gesprekken met klantmanager	Individuele gesprekken met klantmanager	Individuele gesprekken met klantmanager	Individuele gesprekken met klantmanager
Aanmelding en start inburgering	Inburgering	Inburgering	Inburgering	Inburgering
Startgroep	Het Gesprek	Het Gesprek	Arbeidstoeleidendes trainingen en begeleiding naar stage/werk	Arbeidstoeleidendes trainingen en begeleiding naar stage/werk
		Participatieverklaring		
Mentorproject	Mentorproject	Mentorproject	Mentorproject	Mentorproject
Begeleiding door Vluchtelingenwerk	Begeleiding door Vluchtelingenwerk	Begeleiding door Vluchtelingenwerk	Educatie: trainingen gericht op algemene ontwikkeling en emancipatie	Educatie: trainingen gericht op algemene ontwikkeling en emancipatie
Begeleiding naar onderwijs	Begeleiding naar onderwijs	Begeleiding naar onderwijs	Begeleiding naar onderwijs	Begeleiding naar onderwijs
Vitaliteit/leefstijl i.s.m. sportverenigingen	Vitaliteit/leefstijl i.s.m. sportverenigingen	Vitaliteit/leefstijl i.s.m. sportverenigingen	Vitaliteit/leefstijl i.s.m. sportverenigingen	Vitaliteit/leefstijl i.s.m. sportverenigingen

Dit is het basisprogramma van drie jaar. Het maatwerkprogramma wordt in overleg tussen klant en klantmanager gemaakt. Versie mei 2019

¹ Zie <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/16/11-procent-van-statushouders-heeft-werk> voor het volledige artikel '11 procent van statushouders heeft werk'. Website geraadpleegd op 3 mei 2019.

Opvattingen en principes

We werken vanuit de volgende opvattingen en principes:

- Succesvolle integratie kent verschillende **dimensies**² waarmee we rekening houden, te weten:
 - kennis en vaardigheden (voornamelijk taalvaardigheid)
 - de arbeidsmarkt, onderwijs- en huisvestingspositie van klanten
 - interetnische sociale connecties
 - emotionele verbondenheid

We verbinden deze vier dimensies met elkaar door in onze klantgesprekken (met zowel klantmanagers als trainers) steeds uit te vragen hoe het de statushouder op de verschillende **leefgebieden** vergaat: hoe gaat het met je, hoe gaat het op de taalschool, hoe gaat het thuis/met je gezin, hoe gaat het met de financiën, hoe gaat het met je traject, et cetera.

- Alle klanten zijn bekend en in **beeld**. Om goed vinger aan de pols te kunnen houden, worden klanten elke 1-4 weken door medewerkers van project JAS gesproken (afhankelijk van waar klanten in het traject zitten). Over relevante uitkomsten van de klantgesprekken worden betrokken collega's geïnformeerd. Vice versa zorgen docenten, scholingsmedewerkers en andere bij de klant betrokken professionals voor terugkoppeling aan klantmanagers.
- We houden rekening met de persoonlijke ervaringen van klanten. Velen hebben al een leven achter de rug. We zijn bekend met de Condition Migrante³. Tegelijkertijd is het uitgangspunt dat we aan de slag gaan en klanten worden geactiveerd. We weten dat passiviteit nergens toe leidt en de uitkering bovendien snel 'went'. We houden rekening met de **belastbaarheid** van statushouders.
- De uitkering is een tijdelijk **vangnet** verstrekt vanuit de Participatiewet. Deelname aan het programma 'Leidse inburgering' is gekoppeld aan de verplichtingen die voortvloeien uit de Participatiewet. Zwart werken is niet toegestaan.
- De 'Leidse inburgering' is een **educatief traject** waarin statushouders begeleid worden om (economisch) zelfstandig te kunnen functioneren. De keuze om klanten in een educatief traject te zetten, is gebaseerd op de opvatting dat mensen de tijd en gelegenheid moeten hebben om zich te ontwikkelen en in die periode financiële zekerheid nodig hebben. Klanten vragen weleens of we ze willen veranderen. Het antwoord daarop is dat zij zich zullen moeten **ontwikkelen** om hier hun plek te kunnen vinden.
- **Jongeren onder de 30 jaar** worden intensief begeleid naar onderwijs, zodat zij minimaal een **startkwalificatie** kunnen behalen.
- Van klanten wordt verwacht dat zij inburgeren en op termijn participeren in de Nederlandse samenleving. We verwachten van alle statushouders **dezelfde inspanning**. Voor mannen en vrouwen gelden dezelfde rechten en plichten. Gezien de uitkerings-situatie wordt van beide partners verwacht dat zij een bijdrage leveren aan het **gezinsinkomen**.
- **Alle arbeid is passend**. Gedurende het programma onderzoeken we alle mogelijkheden om uitstroom naar onderwijs of de arbeidsmarkt te realiseren die past bij het profiel en de ambities van de klant. Het is belangrijk om vanaf de start aan **verwachtingsmanagement** te doen. We werken met verschillende sporen: het ideale spoor (A) en alternatieve sporen (B en C). Als ondanks het maatwerk blijkt dat het voor een klant niet mogelijk is om uit te stromen binnen spoor A (bijvoorbeeld vanwege het profiel van de klant, tegenvallende inburgeringsresultaten of vanwege ontwikkelingen op de arbeidsmarkt) is uitstroom op een lager niveau na circa twee jaar het gevolg.
- Statushouders worden gekoppeld aan een **mentor** uit de Leidse regio. We horen en weten dat veel nieuwkomers kampen met eenzaamheid⁴. 40% van de ondervraagde statushouders geeft in het onderzoek van De Correspondent aan hooguit één keer per week contact te hebben met iemand uit hun woonplaats en ruim 40% van de ondervraagden geeft aan niet wekelijks contact te hebben met burens⁵. Het Mentorproject geeft statushouders de kans om intensief (wekelijks) contact te hebben met een vrijwilliger uit de regio. De mentor is een 'extra buurman of buurvrouw', die helpt bij het leggen van nieuwe contacten in de omgeving.

² Zie voor een korte toelichting pagina 14 van de VluchtelingenWerk IntegratieBarometer 2014, een onderzoek naar de integratie van vluchtelingen in Nederland op https://www.vluchtelingenwerk.nl/sites/public/u2243/VluchtelingenWerk_IntegratieBarometer_2014.pdf. Geraadpleegd op 15-2-2018.

³ Condition Migrante verwijst naar het effect van vluchten uit het land van herkomst op het opbouwen van een nieuw leven in een nieuw land.

⁴ Zie 'Verkenning: Integratiekansen van Eritrese vluchtelingen in Nederland' gepubliceerd door Kennisplatform Informatie & Samenleving. <https://www.kis.nl/sites/default/files/bestanden/Publicaties/integratiekansen-eritrese-vluchtelingen-nederland.pdf>. Website geraadpleegd op 15-2-2018.

⁵ Zie het artikel 'Vluchtelingen hebben weinig contact met Nederlanders (en andere eerste resultaten van Nieuw in Nederland)' door Dick Wittenberg en Greta Riemersma dat op 18 november 2016 via <https://decorrespondent.nl/> gepubliceerd werd. Het onderzoek van De Correspondent is niet representatief, maar met 300 respondenten wel informatief en in lijn met onze eigen ervaringen. Website geraadpleegd op 15-2-2018.